

ฉบับที่ 2/2560

1 มีนาคม 2560

การเพิกถอนทะเบียนอากาศยานที่สายการบินของไทยเข้ามาประกอบกิจการ

ปัจจุบันการจดทะเบียนอากาศยานในประเทศไทย ผู้จดทะเบียนอากาศยานซึ่งเป็นสายการบินของไทยนิยมจัดหาอากาศยานมาใช้ในการประกอบการโดยการเช่าอากาศยานจากผู้ให้เช่าซึ่งมักเป็นนิติบุคคลต่างประเทศที่ทำธุรกิจให้เช่าอากาศยานแบบลีสซิ่ง (Leasing) ในสัญญาเช่ามีการกำหนดภาระหน้าที่ของคู่สัญญาและค่าเช่าที่ผู้เช่าจะต้องชำระตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา

ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ปรากฏข้อเท็จจริงที่สายการบินของไทยหลายรายได้มีการกระทำผิดสัญญาเช่าโดยผิดนัด ไม่ชำระค่าเช่าอากาศยานหลายงวดจนเป็นเหตุให้ผู้ให้เช่าต้องบอกเลิกสัญญาและขอให้ผู้เช่าส่งมอบอากาศยานคืน ซึ่งในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้น ผู้เช่ามักจะต่อสู้ว่าตนไม่ได้ผิดสัญญาและไม่ยอมส่งมอบอากาศยานคืนให้แก่ผู้ให้เช่า จนเป็นข้อพิพาทที่ทำให้ผู้เช่าหรือผู้ให้เช่านำข้อพิพาทไปฟ้องเป็นคดีต่อศาลในการพิจารณาคดีที่ใช้ระยะเวลายาวนานทำให้ผู้ให้เช่าซึ่งเป็นเจ้าของอากาศยานที่แท้จริงไม่สามารถนำอากาศยานกลับคืนไปเพื่อทำประโยชน์โดยการให้เช่าแก่ผู้เช่ารายใหม่ได้กลายเป็นวิธีการที่สายการบิน (ซึ่งเป็นผู้เช่าอากาศยานที่มีสถานะการเงินไม่ดีและผิดนัดชำระค่าเช่าจนผู้ให้เช่าบอกเลิกสัญญาและเรียกอากาศยานคืน) มาใช้โดยอาจมีเจตนาไม่สุจริต เพื่อประวิงเวลาให้ตนได้ใช้อากาศยานต่อไป โดยไม่ต้องส่งคืนอากาศยานให้แก่ผู้ให้เช่าและอาจไม่ต้องชำระค่าเช่าให้แก่ผู้ให้เช่าในช่วงเวลาที่เป็นคดีความกันในศาลจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ซึ่งการกระทำดังกล่าวส่งผลให้ประเทศไทยเสื่อมเสียชื่อเสียงในวงการอุตสาหกรรมการบินของโลกเป็นอย่างยิ่ง เพราะประเทศไทยถูกมองว่าเป็นประเทศที่มีระบบกฎหมายและระบบการพิจารณาคดีในชั้นศาลที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการนำอากาศยานกลับคืนเมื่อมีการผิดสัญญาเช่าอากาศยาน

สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) ในฐานะหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลกิจการการบินของประเทศไทยได้พยายามจัดการเพื่อปกป้องชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของอุตสาหกรรมการบินของไทยต่อผู้ให้เช่าอากาศยาน มิเช่นนั้น ในอนาคตอาจไม่มีผู้ให้เช่าอากาศยานรายใดยอมให้สายการบินของไทยเช่าอากาศยานมาใช้ในการประกอบการอีกต่อไป หรือให้เช่าในอัตราค่าเช่าสูงมาก

การที่ผู้เช่าถูกบอกเลิกสัญญาเนื่องจากผิคนัดไม่ชำระหนี้ต่อผู้ให้เช่าแสดงให้เห็นถึงการขาดสภาพคล่องในการประกอบกิจการ ซึ่งในการประกอบกิจการการบินนั้น เงินทุนหมุนเวียนในการประกอบกิจการถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อการคงไว้ซึ่งความปลอดภัยในการทำการบิน กล่าวคือ อากาศยานจะต้องได้รับการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องก่อนทำการบินทุกครั้ง ทั้งต้องบำรุงรักษาตามรอบระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งหากผู้ประกอบการไม่มีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอ อาจส่งผลให้ไม่สามารถดูแลรักษาหรือซ่อมบำรุงอากาศยานให้มีความปลอดภัยในการทำการบินได้ อันอาจส่งผลกระทบต่อมาตรฐานความปลอดภัยและมาตรฐานในการให้บริการแก่สาธารณชน และส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการบินในภาพรวมเพราะหนี้สินที่ค้างชำระต่อเจ้าหนี้ต่าง ๆ ในภาคอุตสาหกรรมการบิน ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้เป็นต้นแบบในการให้บริการที่ไม่ดี (malpractice) แก่สายการบินรายอื่นซึ่งย่อมจะส่งผลกระทบต่อภาพรวมของอุตสาหกรรมการบินและบริการสาธารณะด้านการขนส่งทางอากาศของประเทศด้วย

ก่อนการเพิกถอนอากาศยาน กพท. จะให้สายการบินชี้แจงข้อเท็จจริง รวมทั้งนัดประชุมหารือในเรื่องดังกล่าวร่วมกัน โดยเชิญสายการบินและผู้ให้เช่า เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง และเปิดโอกาสให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายนำเสนอพยานหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาได้อย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน หากข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจนว่ามีการบอกเลิกสัญญาถูกต้องและผู้ให้เช่าแสดงเจตนาชัดเจนว่าไม่ประสงค์จะให้มีการเช่ากันอีกต่อไป กพท. จะดำเนินการเพิกถอนอากาศยานตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการเดินอากาศ